

**БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ
НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ**

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ
ОСВІТИ**

Кафедра педагогіки, психології та менеджменту

ЕЛЕКТРОНІЙ НАВЧАЛЬНИЙ КУРС

Професійний розвиток педагога ЗП(ПТ)О в умовах воєнного стану

СХВАЛЕНО

кафедрою педагогіки, психології та
менеджменту

протокол № 1 від «02» січня 2024 р.

Завідувач кафедри

Володимир КУЛІШОВ

Біла Церква 2024

Категорія слухачів: педагогічні працівники закладів професійної (професійно-технічної) освіти галузі знань 01 «Освіта»

Розробник: Чертов Владислав Ігорович, викладач кафедри педагогіки, психології та менеджменту Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти ДЗВО «УМО» НАПН України.

Чертов В.І. Професійний розвиток педагога ЗП(ПТ)О в умовах воєнного стану: електронний навчальний курс. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2024. 33 с.

Актуальність курсу полягає у формуванні необхідних навичок та знань для ефективної роботи в умовах воєнного стану, дозволяючи адаптуватися до неперервного професійного розвитку педагога в складних ситуаціях.

Мета курсу полягає у формуванні готовності та адаптації педагогічних працівників неперервного професійного розвитку в умовах воєнного стану; розглядаються стратегії та виклики неперервної освіти дорослих в умовах воєнного стану, а також розвиток цифрової освіти для забезпечення безперервної освіти протягом життя.

Електронний курс розроблено для педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти галузі знань 01 «Освіта» на всіх етапах курсів підвищення кваліфікації за різними моделями навчання (очною, заочною, очно-дистанційною, дистанційною).

Електронний курс розраховано на 4 год., із яких 2 год. – лекція, 2 год. – семінарські заняття.

© БІНПО УМО НАПН України, 2024

© Чертов В.І., 2024

ЗМІСТ ЕЛЕКТРОННОГО НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ

1. Анотація електронного курсу.....	4
2. Типова освітня програма електронного курсу.....	6
3. Тематичний план викладу та засвоєння матеріалів електронного навчального курсу.....	13
4. Зміст електронного навчального курсу за темами.....	13
5. Завдання до семінарських занять.....	25
6. Проблемно-пошукові питання для самостійної та індивідуальної роботи слухача.....	25
7. Комплекс практичних (тестових) завдань для самоконтролю.....	26
8. Глосарій ключових слів.....	29
9. Консультаційний пункт.....	31
10. Цифрова бібліотека.....	31

1. АНОТАЦІЯ ЕЛЕКТРОННОГО КУРСУ

Педагогічна освіта в сучасному світі є ключовим чинником розвитку суспільства та гармонійної еволюції індивіда. Викладачі навчальних закладів відіграють важливу роль у формуванні інтелектуальних та культурних цінностей молодого покоління, а отже, їхні знання і навички мають бути на високому рівні. Однак швидкі зміни в освітніх технологіях, наукових підходах та соціокультурному середовищі вимагають від викладачів постійного оновлення своєї професійної компетентності. Тому, неперервна педагогічна освіта стає важливим аспектом розвитку сучасного викладача.

Неперервна педагогічна освіта є системою оновлення та розвитку знань та навичок викладачів протягом їхньої професійної кар'єри. Ця система спрямована на забезпечення високої якості освіти та навчання, що є однією з ключових умов успішного розвитку суспільства. Завдяки неперервній педагогічній освіті викладачі отримують можливість оновлювати свої знання та методи навчання, а також адаптувати їх до змін у сучасному освітньому середовищі.

Один із важливих аспектів ролі неперервної педагогічної освіти полягає в забезпеченні викладачам необхідних інструментів та стратегій для роботи з різними типами здобувачів освіти. Зміни в суспільстві, супроводжувані різними культурними, психологічними та соціальними особливостями, вимагають від викладачів адаптувати свої методики навчання до індивідуальних потреб студентів. Наприклад, розвиток цифрових технологій і впровадження онлайн-навчання спонукають викладачів вивчати нові методи навчання та інструменти, які забезпечують ефективну комунікацію зі студентами в цьому новому середовищі. Неперервна педагогічна освіта також розвиває у викладачів важливі навички оцінки та аналізу власної роботи. Вони навчаються самокритиці, вдосконалюють свою професійну практику та впроваджують інноваційні підходи у свої уроки. Це сприяє покращенню якості освіти та створенню сприятливого навчального середовища для здобувачів освіти.

Актуальність курсу полягає у формуванні необхідних навичок та знань для ефективної роботи в умовах воєнного стану, дозволяючи адаптуватися до неперервного професійного розвитку педагога в складних ситуаціях.

В умовах воєнного стану актуальним стає прискорення трансформацій у соціокультурному просторі, що вносить серйозні зміни в нормативно-правове супровід освітнього середовища. Наростання протиріч у системі освіти України вимагає переходу до нової моделі освітніх послуг, ґрунтованої на сучасних світоглядних позиціях. Умови воєнного конфлікту також висувають вимоги до

змін парадигми супроводу розвитку педагогічних працівників, особливо враховуючи потребу неперервної освіти дорослих.

Важливим аспектом, є розвиток у педагога навичок роботи з різними віковими групами, включаючи дорослих здобувачів освіти, для забезпечення ефективного освітнього супроводу. Це підкреслює необхідність підготовки педагогічних фахівців у галузі андрагогіки та формування конкурентоздатності на ринку освітніх послуг.

Мета курсу полягає у формуванні готовності та адаптації педагогічних працівників неперервного професійного розвитку в умовах воєнного стану.

Завдання курсу:

- розкрити поняття навчання дорослих в системі безперервної освіти;
- розробити стратегію сучасної практики навчання дорослих;
- сформуванати уявлення про дистанційне навчання в системі безперервної освіти дорослих;
- аналізувати виклики професійного розвитку педагогу в умовах воєнного стану.

Матеріали курсу спрямовано на розвиток *освітологічної, андрагогічної, професійно-педагогічної* та компетентності з *професійно-особистісного розвитку* педагогічних працівників.

Курс розраховано на 4 год., із яких 2 год. – лекція, 2 год. – семінарські заняття.

Курс розроблено для педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти галузі знань 01 «Освіта» на всіх етапах курсів підвищення кваліфікації за різними моделями навчання (очною, заочною, очно-дистанційною, дистанційною).

Реалізація завдань для досягнення результатів спецкурсу здійснюється шляхом:

- Самостійного опрацювання слухачами навчального матеріалу.
- Виконання контрольно-діагностичних матеріалів, спрямованих на вдосконалення вмінь і навичок на практиці застосовувати набуті теоретичні знання.
- Учасі в рефлексійно-оцінювальному блоці з метою використання здобутих знань, умінь (навичок) у професійно-педагогічній діяльності.
- Написанні та захисту на підсумковому етапі випускної роботи/проекту (на вибір).

2. ТИПОВА ОСВІТНЯ ПРОГРАМА ЕЛЕКТРОННОГО КУРСУ «ПРОЕКТНО-ТЕХНОЛОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЗАКЛАДУ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ»

Пояснювальна записка

Актуальність електронного курсу полягає у формуванні необхідних навичок та знань для ефективної роботи в умовах воєнного стану, дозволяючи адаптуватися до неперервного професійного розвитку педагога в складних ситуаціях.

В умовах воєнного стану актуальним стає прискорення трансформацій у соціокультурному просторі, що вносить серйозні зміни в нормативно-правове супровід освітнього середовища. Наростання протиріч у системі освіти України вимагає переходу до нової моделі освітніх послуг, ґрунтованої на сучасних світоглядних позиціях. Умови воєнного конфлікту також висувають вимоги до змін парадигми супроводу розвитку педагогічних працівників, особливо враховуючи потребу неперервної освіти дорослих.

Важливим аспектом неперервної освіти дорослих в умовах війни є психологічна підтримка та соціальна реабілітація для тих, хто пережив травматичні події внаслідок конфлікту. Освіта може бути важливим інструментом для допомоги людям адаптуватися до нових умов і знайти нові можливості. На даний момент Україна вже отримала підтримку від міжнародних партнерів у розвитку цифрової освіти. Тому продовження співпраці з міжнародними організаціями та країнами, що мають досвід у сфері цифрової освіти, зможе допомогти Україні збагатити свій досвід та ресурси.

Не менш важливим, є розвиток у педагога навичок роботи з різними віковими групами, включаючи дорослих здобувачів освіти, для забезпечення ефективного освітнього супроводу. Це підкреслює необхідність підготовки педагогічних фахівців у галузі андрагогіки та формування конкурентоздатності на ринку освітніх послуг.

Мета курсу полягає у формуванні готовності та адаптації педагогічних працівників неперервного професійного розвитку в умовах воєнного стану.

Завдання курсу:

- розкрити поняття навчання дорослих в системі безперервної освіти;
- розробити стратегію сучасної практики навчання дорослих;
- сформулювати уявлення про дистанційне навчання в системі безперервної освіти дорослих;
- аналізувати виклики професійного розвитку педагогу в умовах воєнного стану.

Матеріали спецкурсу спрямовано на розвиток *освітологічної, андрагогічної, професійно-педагогічної та інноваційної* компетентностей та компетентності з *професійно-особистісного розвитку* педагогічних працівників.

Курс розраховано на 4 год., із яких 2 год. – лекція, 2 год. – семінарські заняття.

Курс розроблено для педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти галузі знань 01 «Освіта» на всіх етапах курсів підвищення кваліфікації за різними моделями навчання (очною, заочною, очно-дистанційною, дистанційною).

Навчально-методичне забезпечення курсу представлено науково-методичними матеріалами (лекція, семінарські заняття, проблемно-пошукові питання для самостійної та індивідуальної роботи слухача, тести, методичні рекомендації) і списком рекомендованих джерел до тематики електронного курсу.

Профіль Типової освітньої програми електронного курсу <i>«Професійний розвиток педагога ЗП(ПТ)О в умовах воєнного стану»</i>	
Обсяг курсу	0,2 ЄКТС кредиту На опанування матеріалів електронного курсу передбачено 4 академічних годин, що відповідає 0,2 ЄКТС кредиту
Рівень програми	Безперервний професійний розвиток фахівців шляхом формальної, неформальної та інформальної освіти.
А	Мета
	Мета курсу полягає у формуванні готовності та адаптації педагогічних працівників неперервного професійного розвитку в умовах воєнного стану
В	Характеристика типової програми
1.	Функціональна спрямованість Сукупність уявлень, які передбачають врахування особливостей цілеспрямованого процесу стимулювання; виховання, навчання й удосконалення дорослої людини під час професійної підготовки і перепідготовки, який інтегрує досвід індивідуального, творчого, особистісно зорієнтованого підходів; ґрунтується на обов'язковому

		<p>врахуванні особливостей дорослих: у процесі навчання провідну роль відіграють потреби, мотиви і професійні проблеми тих, хто навчається;</p> <p>дорослій людині необхідно надати можливості для самостійності, самореалізації, самокерованості.</p>
2.	Фокус Типової програми	<p>Програма зорієнтована на галузь педагогічної науки, що досліджує проблеми навчання, виховання та освіти дорослої людини протягом усього життя та під час кризових ситуацій. У широкому сенсі андрагогіку слід розуміти як науку, особистісної самореалізації людини упродовж усього її життя.</p>
3.	Орієнтація Типової програми	<p>Типова програма електронного курсу орієнтовна на розвиток загальних і фахових компетентностей педагогічних працівників ЗП(ПТ)О в умовах формальної, неформальної та інформальної освіти під час воєнного стану.</p>
4.	Особливості типової програми	<p>Типова програма електронного курсу орієнтована на розвиток загальних і фахових компетентностей педагогічних працівників ЗП(ПТ)О, які володіють широким спектром професійних навичок і компетенцій для успішного виконання своїх професійних функцій.</p> <p>Особливості електронного курсу:</p> <ul style="list-style-type: none"> - впроваджувати певні процедури і критерії, які б засвідчували, що педагоги, які працюють із студентами та учнями, мають відповідну кваліфікацію і високий фаховий рівень для здійснення своїх службових обов'язків, науково-дослідних та професійно-педагогічних функцій; - гарантувати, що наявні

		<p>інформаційні, науково-методичні, навчальні й технічні ресурси, які забезпечують освітній процес, є достатніми і відповідають змісту тих освітніх програм, які пропонує заклад вищої освіти;</p> <p>- впроваджувати найсучасніші інформаційні системи й гарантувати, що вони збирають, аналізують і використовують відповідну інформацію для ефективного управління всіма освітніми процесами, організованими згідно затверджених освітніх програм та відповідних систем навчальної, методичної, науково-дослідної, організаційно-педагогічної, інноваційної діяльності;</p> <p>Проходження навчання за кожною темою завершується відповідним видом контролю (проблемно-пошукові питання, завдання для самостійної роботи, тести).</p>
5.	Цільова група	Електронний курс розроблено для педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти галузі знань 01 «Освіта» на всіх етапах курсів підвищення кваліфікації за різними моделями навчання (очною, заочною, очно-дистанційною, дистанційною).
C	Професійні вимоги (компетенції) і продовження навчання	
1.	Професійні вимоги (компетенції)	Визначає посадова інструкція фахівця
2.	Продовження навчання	Типова програма передбачає можливість подальшого розширення та поглиблення знань, умінь, навичок педагогічних працівників ЗП(ПТ)О в системі неформальної та інформальної освіти.
D	Стиль і методика навчання	

1.	Підходи до викладання і навчання	Розвиток загальних і фахових компетентностей педагогічних працівників ЗП(ПТ)О у процесі їх практичного застосування, оновлення і поповнення професійних знань. Навчання проходить за різними моделями (очною, заочною, очно-дистанційною, дистанційною) із використанням компетентнісного, андрагогічного, особистісно-орієнтованого, діяльсного підходів та: інтерактивних, проблемних, кейс-технологій, практичних завдань, тестів тощо.
2.	Система оцінювання	Результати навчання за Типовою програмою оцінюються (зараховано/ не зараховано) на основі: підготовки відповідей на проблемно-пошукові питання, виконання завдань самостійної роботи, виконання тестових завдань.
Е	Програмні компетентності	
1.	Інтегральна компетентність	здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері професійної діяльності або в процесі навчання, що передбачає проведення дослідження, використання теорій і методів менеджменту, педагогіки і психології на практиці
2.	Загальні компетентності <i>Освітлогічна</i>	здатність інтегрувати знання із сучасної філософії та соціології освіти, освітньої політики й економіки освіти в цілісну стратегію професійної діяльності на засадах людиноцентризму, демонструвати відповідні цінності професійної діяльності
3.	Спеціальні (фахові) компетентності	андрагогічна компетентність – уміння визначати освітні потреби і запити, урахувати особливості мотивації, процесу навчання, застосовувати технології модерації, фасилітації, супервізії, визначати результати навчання, спонукати до

		<p>рефлексії; професійно-педагогічна – здатність планувати, організовувати та контролювати діяльність суб’єктів освітнього процесу закладів професійної освіти та власну професійну діяльність в умовах реформ і соціальних трансформацій; здатність до вибору оптимальних прийомів, методів та форм навчання, застосування інноваційних технологій на основі володіння технологіями створення сприятливих умов для навчального процесу. інноваційна – здатність педагога забезпечувати використання інновацій у освітньому процесі, поглиблювати спеціальні теоретичні знання з педагогічної інноватики, розвивати вміння ефективного застосування інноваційних педагогічних технологій на практиці через систему мотивів, знань, умінь, навичок, особистісних якостей педагога; компетентність з інформальної освіти та професійно-особистісного розвитку – здатність організовувати професійний саморозвиток, самонавчання, самовдосконалення і самореалізацію впродовж життя шляхом формальної, неформальної та інформальної освіти; розвивати (саморозвивати) і вдосконалювати (самовдосконалювати) професійно важливі якості особистості, цінності, що спрямовані на всебічний розвиток особистості всіх суб’єктів освітнього процесу як найвищої цінності суспільства тощо.</p>
F	Програмні результати навчання	
	Знання і розуміння	- розуміння важливості адаптації педагога до неперервного професійного розвитку в умовах воєнного стану;

		<ul style="list-style-type: none"> - знання андрагогічного підходу в професійному розвитку ; - можливості розуміння системи дистанційного навчання для неперервного розвитку; - аналізу роботи та ефективності системи навчання дорослого населення; - знання нормативно – правової бази освіти дорослих.
	Розвинені вміння	<ul style="list-style-type: none"> - розрізняти складові освіти дорослих: формальна, неформальна та інформальна освіта; - розробляти ефективні стратегії власного професійного розвитку; - пошук актуальних моделей підвищення кваліфікації; - знаходити шляхи вирішення проблем професійного розвитку в умовах воєнного стану.
	Диспозиції (цінності, ставлення)	<ul style="list-style-type: none"> - людиноцентризм, цінність особистості, просування демократичних цінностей у освітній процес, - готовність до змін, гнучкість, постійний професійний розвиток; - рефлексія власної професійної діяльності; - морально - етичні цінності.
<p>Ключові слова</p> <p>Неперервна освіта, саморозвиток особистості, предмет андрагогіки, досвід, освіта дорослих, професійний розвиток.</p>		

3. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ВИКЛАДУ ТА ЗАСВОЄННЯ МАТЕРІАЛІВ ЕЛЕКТРОННОГО НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ

Зміст модулів	ЕК	TS	ГОД	ИН	ЯГ	АУД	Аудиторні години			єдк	урс)
---------------	----	----	-----	----	----	-----	------------------	--	--	-----	-----	---

				Лекції	Семінарські заняття	Тематичні дискусії	Науково-практичні конференції	Спецкурси	Семінар-практикум	Самостійна робота	
<i>1</i>											
Тема 1. Професійний розвиток педагога ЗП(ПТ)О в умовах воєнного стану.		2	2	2							
Тема 2. Ефективні методи використання сучасних технологій у ЗП(ПТ)О.		2	2		2						
<i>Разом</i>		4	4								

4. ЗМІСТ ЕЛЕКТРОННОГО НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ ЗА ТЕМАМИ

ТЕМА 1. ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПЕДАГОГА ЗП(ПТ)О В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

План лекції

1. Історія андрагогіки.
2. Об'єкт, предмет, завдання андрагогіки.
3. Законодавче і нормативно – правове забезпечення освіти дорослих.
4. Стратегії професійного розвитку педагога ЗП(ПТ)О в умовах воєнного стану.
5. Психологічні засади професійного розвитку педагога ЗП(ПТ)О в умовах сьогодення.
6. Вплив сучасних трендів на розвиток педагогічних компетентностей ЗП(ПТ)О.

Література: 1, 2, 4, 5, 7, 8, 9,11,12.

1. Історія андрагогіки.

Андрагогіка (грец. *andros* — доросла людина + *agogi* — керівництво, виховання) — педагогіка дорослих, одна з педагогічних дисциплін, яка

займається дослідженням проблем освіти, самоосвіти й виховання дорослих. Завданням А. є опрацювання змісту, організаційних форм, методів і засобів навчання дорослих, використання з цією метою засобів масової інформації; визначення оптимальних інтервалів між періодами інтенсивного навчання, функціонування професійних курсів залежно від характеру виробництва. Становлення А. як самостійної науки відбулося в 1950–1970-х рр. Воно пов'язане з іменами американських вчених М. Ноулза і Р. Сміта, англійського — П. Джарвіса, німецького — Ф. Пьоггелера, голландського — Тю Тен Хаве, польського — Л. Тураса та ін.

Вперше (1833 р.) поняття “андрагогіка” використав німецький історик освіти Олександр Капп для позначення науки, яка займається проблемами освіти дорослих. Тоді воно не набуло помітного поширення і навіть викликало сумніви в правомірності існування. Наприклад, відомий німецький педагог І. Герbart (1776 – 1841) вбачав у ньому небезпеку “узаконення вічного неповноліття”.

Тільки в середині ХХ століття андрагогіка пережила “друге народження” і стала набувати рис самостійної науки. Формуванню подібного статусу сприяло кілька причин. Загальне і всебічне ускладнення громадського життя, розширення діапазону видів діяльності сучасної людини, швидке старіння колись набутої компетентності, скорочення термінів її функціональної придатності вперше гостро порушили питання про необхідність учитися все життя. Виявилось, що ні середня, ні вища школа не здатні навчити раз і назавжди.

Ці соціальні фактори набули особливого звучання, освіта дорослих стала розглядатися як система, покликана компенсувати недоліки середньої і вищої школи.

Освіта дорослих – складова системи освіти, її відносно відокремлений підрозділ, основним завданням якого є сприяння всебічному розвитку людини в період її самостійного життя.

Неперервна освіта – це цілеспрямована й узгоджена система освіти і виховання в умовах науково-технічного і соціального прогресу, адекватна його сучасному змісту, важливими характерними особливостями якої є довічність процесу самостійного навчання, виховання і орієнтації на оволодіння знаннями; постійне оновлення змісту освіти; поєднання навчання з практичною діяльністю; постійна самоосвіта.

Самоосвіта (в широкому розумінні) – це усвідомлена, запланована і саморегульована самостійна пізнавальна діяльність особистості, спрямована на гармонійний розвиток та задоволення пізнавального інтересу чи спонукана

прагненням чогось навчитися, підвищити адаптивність професійної діяльності чи засвоїти якийсь новий вид діяльності.

Саморозвиток особистості – процес збагачення здібностей і особистих якостей людини в ході різних видів доцільної діяльності. В основі саморозвитку лежить засвоєння соціального досвіду і досягнень культури, втілених у реаліях, залучених до того чи іншого виду діяльності. Хід саморозвитку і його результати визначаються двома факторами: а) здатністю індивіда до діяльності “зі знанням справи”, тобто якістю і рівнем освіти; б) характером і мірою втілення соціально-культурного досвіду в реаліях, з якими має справу суб’єкт діяльності.

2. Об’єкт, предмет, завдання андрагогіки.

Як наука, що пізнає й узагальнює практику освіти дорослих, андрагогіка дає знання, що дозволяють формулювати і реалізовувати основні цілі освіти дорослих. Вона створює теоретичні і методичні основи діяльності, яка допомагає дорослим набути загальних і професійних знань, освоїти досягнення культури і сформулювати (чи переглянути) життєві принципи. Андрагогіка розглядає освіту в контексті життєвого шляху людини. Її предмет – соціальна освіта, тобто багатоаспектна неперервна освіта дорослих, яка здійснюється в інститутах формальної, неформальної і інформальної освіти.

Андрагогіка як наука має свої поняття. Понятійно-термінологічний апарат андрагогіки включає понад 850 термінів. Основними з них є “освіта дорослих”, “неперервна освіта”, “самоосвіта”, “самовдосконалення”, “саморозвиток” та ін.

Освіта дорослих – складова системи освіти, її відносно відокремлений підрозділ, основним завданням якого є сприяння всебічному розвитку людини в період її самостійного життя.

Неперервна освіта – це цілеспрямована й узгоджена система освіти і виховання в умовах науково-технічного і соціального прогресу, адекватна його сучасному змісту, важливими характеристиками якої є довічність процесу самостійного навчання, виховання і орієнтації на оволодіння знаннями; постійне оновлення змісту освіти; поєднання навчання з практичною діяльністю; постійна самоосвіта.

У сучасних умовах відбувається розширення функцій освіти, зокрема актуалізується переосмислення практики і теоретичного обґрунтування освіти дорослих, розробки закономірностей і принципів, цілей, змісту, форм, методів і засобів навчання дорослих. З цих позицій необхідно висвітлити питання про предмет андрагогічної науки. Як наука, що пізнає й узагальнює практику освіти дорослих, андрагогіка дає знання, що дозволяють формулювати і реалізовувати

основні цілі освіти дорослих. Вона створює теоретичні, методологічні і методичні основи діяльності, яка допомагає дорослим набути загальні і професійні знання, досягнення культури і переглянути життєві принципи. Андрагогіка розглядає освіту в контексті життєвого шляху людини.

3. Законодавче і нормативно – правове забезпечення освіти дорослих.

Законодавство з освіти дорослих – це сукупність законів, виданих вищим органом державної влади, а також підзаконних нормативних актів, що визначають порядок і умови реалізації прав дорослих членів суспільства на освіту впродовж життя.

Освіта дорослих в усіх її вимірах – формальна, неформальна, інформальна, – спрямована на саморозвиток особистості й відповідно, має мати підтримку на державному рівні.

Саме такий підхід разом із гарантією права особистості на освіту в будь-якому віці є основною нормою законодавчих актів у прогресивних європейських державах. У Глобальному звіті з освіти і підготовки дорослих, представленому ЮНЕСКО 2010 р., зазначається, що головна проблема полягає в тому, щоб підтримувати політику освіти дорослих у комплексних межах політики з освіти впродовж життя, яка визначає цілі та масштаби освіти дорослих. Це має охоплювати увесь спектр – від початкової грамотності до професійної підготовки, розвитку трудових ресурсів і безперервного професійного навчання. Державна політика має самостійно створювати юридичну та фінансову основу, так само як і структури управління, що можуть ліпше поєднати формальну, неформальну та інформальну освіту дорослих у єдину систему.

Професійна освіта дорослих регулюється додатково окремим законом. Навчання, що здійснюється за програмами працевлаштування, фінансується державою окремо, оскільки цей вид навчання характеризується певними особливостями. Університети Фінляндії мають свої спеціальні організації з навчання дорослих.

Данія має сукупність законодавчих актів, якими врегульовується система освіти дорослих. У 1985 р. набув чинності один із перших законів – «Закон про освіту робітників», що врегульовує освіту дорослих у країні, чинними є «Закон про освіту для дорослих іммігрантів», «Закон про спеціальну освіту для дорослих», Закон «Про оплачувану відпустку для навчання», Закон «Про освіту для дорослих та подальше навчання». Декілька законів розроблено урядом спеціально для матеріальної підтримки і заохочення дорослих до освіти і навчання, зокрема «Закон про допомогу для освіти дорослих».

4. Стратегії професійного розвитку педагога ЗП(ПТ)О в умовах воєнного стану.

Важливим аспектом неперервної освіти дорослих в умовах війни є психологічна підтримка та соціальна реабілітація для тих, хто пережив травматичні події внаслідок конфлікту.

Освіта може бути важливим інструментом для допомоги людям адаптуватися до нових умов і знайти нові можливості. На даний момент Україна вже отримала підтримку від міжнародних партнерів у розвитку цифрової освіти.

Тому продовження співпраці з міжнародними організаціями та країнами, що мають досвід у сфері цифрової освіти, зможе допомогти Україні збагатити свій досвід та ресурси.

Для успішного впровадження цифрової освіти, важливо забезпечити належну інфраструктуру та доступ до сучасних технологій. Це включає в себе розвиток інтернет-інфраструктури в місцях, де це є проблемою, та забезпечення необхідними засобами навчання. Також проведення інформаційних кампаній та навчальних заходів з цифрової грамотності для дорослих громадян є не менш важливим завданням. Це допоможе людям впоратися з цифровими технологіями не лише в освіті, а й у повсякденному житті та професійній діяльності.

Тому сучасний процес цифровізації освіти вимагає комплексного підходу як до пріоритетної складової частини реформи освіти: визначення конкретних ініціатив підключення класів до широкосмугового інтернету; створення та реалізація сучасних моделей забезпечення учнів та освітніх закладів комп'ютерним та мультимедійним обладнанням; підготовку, адаптацію та організацію доступу до мультимедійних технологій та створення відповідних цифрових освітянських платформ для використання в освітньому процесі.

Розвиток цифрової освіти забезпечується через налагодження співпраці в освітньому процесі між представниками закладів освіти та академічними науковими установами, державними органами влади, бізнесом, підприємствами, громадськими та іншими організаціями.

Особлива увага приділяється створенню середовища для навчання з використанням цифрових технологій. Результатами такої співпраці є створення регіональних цифрових коаліцій (об'єднання державних органів влади, бізнесу, освіти та зацікавлених сторін на ринку праці) для розвитку цифрових навичок та компетентностей.

Цифрова освіта в Україні, навіть в умовах воєнного конфлікту, може слугувати ключовим інструментом для забезпечення неперервної освіти

дорослих, підвищення цифрової грамотності та сприяння розвитку країни в глобальному цифровому світі.

Отже, впровадження цифрової освіти в освітній процес надасть можливість:

- підвищити якість освіти, інтегрувати систему освіти регіону до європейського та світового освітнього простору;

- формувати й розвивати цифрові навички та компетентності; розвиток навичок та компетентностей у науково-дослідницькій та інженерній діяльності, стимулювання творчості та винахідництва, а також формування здатності до ранньої професійної самовизначеності та готовності до свідомого вибору майбутньої професії.

- популяризувати «цифрові» професії (відповідно до вимог ринку праці, «цифрових» трендів);

- надавати дітям з обмеженими можливостями доступ до використання сучасних цифрових технологій;

- поширювати інновації у сфері освіти.

5. Психологічні засади професійного розвитку педагога ЗП(ПТ)О в умовах сьогодення.

У відповідності до провідних ідей Болонського процесу, до якого Україна приєдналась у 2005 році, сучасні умови стрімкого розвитку освіти вимагають від кожної людини постійного засвоєння нових знань та розвиток навичок впродовж життя.

Вища освіта та її роль у формуванні майбутніх кваліфікованих фахівців стають не лише основою національного розвитку, але і ключовим елементом глобальної конкурентоспроможності. Викладач закладу вищої освіти відіграє ключову роль у цьому процесі, тому визначальне значення мають його професійна підготовка та постійне самовдосконалення.

Важливим аспектом є розуміння психологічних особливостей самого викладача, його мотиваційно – ціннісного компоненту та особистісних рис, що впливають на ефективність професійної діяльності.

Спираючись на знання про сучасні умови інформаційного суспільства і цифровізацію освіти, дослідження даної теми припускає розроблення стратегій підвищення кваліфікації, професійне зростання, особистісний розвиток та безперервний свідомий процес накопичення нових компетентностей, та переформатування власного досвіду.

В сучасному освітньому просторі роль викладача займає ключове місце у формуванні майбутніх спеціалістів. Його професійний розвиток включає розуміння психолого – педагогічної сутності власної діяльності для ефективної роботи зі студентами.

Від того наскільки педагог є гнучким, відкритим до нових ідей та безперервно підвищує свою майстерність, залежить успішність і конкурентоспроможність закладу вищої освіти. Викладач повинен розуміти психологічні аспекти розвитку власної професійної ідентичності.

Зокрема, розглядаючи аспекти розвитку викладача вищої школи, важливо визначити конкретні критерії, що визначають його професійний успіх:

- Викладач вищої школи повинен враховувати важливість постійного саморозвитку. Враховуючи сучасні тенденції та потреби у навчанні студентів. Також саморозвиток викладача включає у себе не тільки навчання новим методикам викладання, а і розвиток особистих якостей, таких як: комунікація, лідерство та толерантність.

- Розуміння мотивації здобувачів освіти та уміння підтримувати їх інтерес до навчального матеріалу - є ключовим аспектом педагогічної діяльності, а також системою заохочення і стимулу для викладача.

- Вміння будувати довірчі відносини та толерантні з студентами, колегами та адміністрацією, сприяє ефективному навчанню та взаєморозумінню в освітньому середовищі.

- Сучасне покоління штучного інтелекту вимагає якісно нових, динамічних, інтерактивних форматів навчання. Саме тому активне впровадження інноваційної та сучасної методики навчання, оновлення дидактичної бази сприяє ефективності педагогічного розвитку.

- Застосування методів активного навчання сприяє розвитку критичному мисленню та творчих навичок як у діяльності педагога так і у студентів. Не менш важливі і Soft – skills: комунікація, емоційний інтелект, лідерство, командна робота. Саме тому сучасні викладачі все частіше стають не просто лекторами, а наставниками та фасилітаторами.

- Орієнтація на розвиток ключових компетентностей здобувачів освіти та викладачів стає фундаментом сучасної вищої школи.

- Участь у науково – дослідній роботі додає експертності, а також дозволяє застосувати сучасні наукові розробки на практиці.

- Постійна рефлексія та аналіз власної викладацької практики дозволяє знаходити слабкі місця та допомагає прагнути до постійного покращення.

- Використання педагогічного портфолію та зворотного зв'язку зі студентами та колегами сприяє оцінці та моніторингу професійного розвитку.

- Обмін досвідом з іноземними колегами та участь у міжнародних проєктах сприяють розширенню горизонтів навичок та впровадженню нових навчальних методик в освітній процес.

- Викладач повинен дотримуватись етичних стандартів, бути професійно відповідальним та турбуватися про створення безпечної та натхненної освітньої діяльності.

Розробки та успішні рекомендації програм професійного розвитку, враховуючи ці психолого – педагогічні аспекти, являють собою необхідні умови для підвищення якості навчання та формування кваліфікованих спеціалістів.

Отже, розгляд психолого – педагогічних засад професійного розвитку викладача вищої школи виявляє ключові аспекти необхідні для вдосконалення якості освіти та успішної адаптації до викликів сучасного світу. Визначений перелік критеріїв становить важливий орієнтир для викладачів, які прагнуть до постійного самовдосконалення та професійного становлення. Застосування цих принципів сприятиме не лише особистому росту викладача але і формуванню нового покоління професіоналів, готових відповідати вимогам сучасного суспільства та вносити вагомий вклад у розвиток освітнього простору.

6. Вплив сучасних трендів на розвиток педагогічних компетентностей ЗП(ПТ)О.

Сучасний етап розвитку суспільства невпинно визначає нові вимоги до системи освіти та, відповідно, до педагогів як ключових учасників цього процесу. Зростання технологій, глобалізація та швидкі темпи змін у всіх галузях життя вимагають від сучасних педагогів постійного вдосконалення та адаптації до нових реалій.

Педагогічні компетентності викладачів стають ключовим елементом успішної освіти, оскільки вони визначають здатність педагога ефективно взаємодіяти зі здобувачами освіти в умовах постійних змін. Зростання ролі технологій у навчанні, активізація глобального обміну знаннями та збільшення культурної різноманітності створюють нові виклики для педагогів. Дослідження розвитку їхніх компетентностей важливе для забезпечення якісної освіти, адаптованої до потреб сучасного суспільства. Практична значущість полягає в тому, щоб виявити специфічні аспекти розвитку педагогічних компетентностей, які стануть оптимальним відповідником сучасним викликам у сфері освіти. Результати дослідження можуть слугувати основою для вдосконалення педагогічної підготовки, методик викладання та розвитку освітніх програм з урахуванням динамічного характеру сучасної освітньої парадигми.

У сучасному освітньому середовищі відбуваються суттєві зміни в підходах у навчанні та вихованні, що відображає динамічний розвиток суспільства та технологічні зрушення. Замість традиційних методів викладання

наголос робиться на інтерактивному та активному залученні здобувачів освіти до освітнього процесу. Важливим аспектом є перехід від навчальних програм, орієнтованих лише на передачу інформації, до гнучких моделей, що сприяють розвитку критичного мислення та творчих здібностей здобувачів. Важливим трендом сучасності є використання новітніх технологій, які відкривають нові можливості для навчання, роблячи його більш ефективним, доступним і цікавим. Тому використання інтерактивних технологій, віртуальних ресурсів, онлайн курсів та ігрових методів стає необхідністю для забезпечення гідної освіти в умовах сучасності.

Також варто відзначити тенденцію до персоналізованого навчання що враховує індивідуальні потреби та інтереси кожного здобувача освіти. Цей підхід сприяє підвищенню мотивації здобувачів освіти та розвитку їхнього унікального потенціалу. В процесі формування індивідуальної траєкторії здобувач бере активну участь та бере на себе відповідальність за неї. Адаптована форма навчання яка враховує стиль особистості змінюється відповідно до взаємодії із здобувачем освіти та призводить для покращення освітніх результатів. Персоналізоване навчання є самоосвітньою діяльністю, що задовольняє потреби в особистому просторі, саморозвитку, здійсненню вибору та можливості контролю за своїм прогресом та досягненнями.

ТЕМА 2. Семінарське заняття. ЕФЕКТИВНІ МЕТОДИ ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ЗП(ПТ)О.

Питання для обговорення семінарського заняття

1. Дайте визначення поняттю освіта дорослих?
2. Розкрийте основні завдання нормативно-правового забезпечення освіти дорослих.
3. Опишіть зовнішні фактори, які впливають на професійний розвиток педагога ЗП(ПТ)О.
4. Які новітні технології Ви використовуєте у навчальному процесі? Як вони покращують якість знань та навичок здобувачів освіти?
5. Які реалії сучасного світу Ви враховуєте при формуванні свого підходу до навчання?

Література: 1, 3, 5, 6, 7, 9,10,12.

1. Дайте визначення поняттю освіта дорослих?

Освіта дорослих – складова системи освіти, її відносно відокремлений підрозділ, основним завданням якого є сприяння всебічному розвитку людини в період її самостійного життя.

У сучасних умовах відбувається розширення функцій освіти, зокрема актуалізується переосмислення практики і теоретичного обґрунтування освіти дорослих, розробки закономірностей і принципів, цілей, змісту, форм, методів і засобів навчання дорослих. З цих позицій необхідно висвітлити питання про предмет андрагогічної науки. Як наука, що пізнає й узагальнює практику освіти дорослих, андрагогіка дає знання, що дозволяють формулювати і реалізовувати основні цілі освіти дорослих. Вона створює теоретичні, методологічні і методичні основи діяльності, яка допомагає дорослим набутти загальні і професійні знання, досягнення культури і переглянути життєві принципи. Андрагогіка розглядає освіту в контексті життєвого шляху людини.

2. Розкрийте основні завдання нормативно-правового забезпечення освіти дорослих.

Основні завдання нормативно – правового забезпечення освіти дорослих включають:

- Гарантування доступу до освіти: забезпечення рівних можливостей для всіх дорослих отримати освіту незалежно від їхнього віку, соціального стану чи інших характеристик;
- Визначення прав та обов'язків учасників: чітке визначення прав та обов'язків сторін, що беруть участь у процесі освіти дорослих, включаючи учнів, викладачів та інших учасників;
- Створення стандартів якості: розробка та впровадження стандартів, які забезпечують якість освітніх програм для дорослих та відповідають сучасним вимогам ринку праці;
- Фінансування та підтримка: забезпечення достатнього фінансування для здійснення освітніх програм для дорослих, а також надання підтримки учасникам цього процесу;
- Захист прав споживачів освітніх послуг: забезпечення прав та інтересів осіб, які отримують освіту, і введення механізмів захисту інших прав;
- Адаптація до потреб ринку праці: зорієнтованість на врахування потреб ринку праці для забезпечення ефективності та конкурентоспроможності дорослих у сфері зайнятості.

Ці завдання спрямовані на розвиток інтелектуальних та професійних компетенцій дорослих учнів, сприяючи їхньому успішному впровадженню в сучасне суспільство.

3. Опишіть зовнішні та внутрішні фактори, які впливають на професійний розвиток педагога ЗП(ПТ)О.

Зовнішні фактори, що впливають на професійний розвиток педагога, включають законодавство в сфері освіти, технологічний прогрес, підтримку адміністрації та суспільні очікування.

Внутрішні фактори можуть включати бажання вдосконалювати власні навички, педагогічний досвід та особисті цінності.

На професійний розвиток мають вплив такі фактори:

1. **Освіта та навчання.** Здобуття нових знань та навичок через постійне навчання і підвищення кваліфікації добре сприяє професійному росту.

2. **Досвід роботи.** Акумуляція практичного досвіду у педагогічній діяльності дозволяє розвиватися та удосконалювати свої методи та прийоми викладання.

3. **Активна участь у професійних спільнотах.** Обмін досвідом та ідеями з іншими педагогами сприяє розширенню кругозору та розвитку новаторських підходів.

4. **Інноваційні технології в освіті.** Використання сучасних технологій допомагає педагогам ефективніше викладати та стимулювати розвиток здобувачів освіти.

5. **Участь у наукових дослідженнях.** Дослідницька діяльність сприяє розвитку критичного мислення та впровадженню нових методик у педагогічну практику.

6. **Адаптація до змін у системі освіти.** Здатність адаптуватися до змін у вимогах системи та суспільства є важливим фактором професійного росту.

7. **Саморефлексія.** Педагогічна самооцінка та аналіз власної роботи допомагають виявляти міцні та слабкі сторони для подальшого удосконалення.

8. **Міжнародний досвід.** Обмін досвідом з педагогічними працівниками інших країн сприяє розширенню горизонтів та впровадженню міжнародних стандартів у роботу.

4. Які інноваційні підходи Ви використовуєте у навчальному процесі? Як вони покращують якість знань та навичок здобувачів освіти?

Інноваційні підходи для педагогів ЗП(ПТ)О включають у себе використання технологій, активне впровадження практичних занять, співпрацю з промисловістю для адаптації навчальних програм до потреб ринку праці, а також розвитку навичок критичного мислення та творчості серед здобувачів освіти.

Охарактеризуємо декілька інноваційних підходів:

1. **Використання віртуальної реальності та симуляторів в навчанні.** Застосування VR – технологій для вивчення професійних навичок, що дозволяє здобувачам освіти отримати реальний досвід безпечно та ефективно.

2. **Методи активного навчання.** Впровадження інтерактивних методів, таких як групові проекти, дискусії та практичні завдання, для стимулювання учнівської активності та розвитку креативних рішень.

3. **Онлайн – платформи для самонавчання.** Забезпечення доступу до інтерактивних онлайн-ресурсів та курсів, які дозволяють здобувачам освіти самостійно розвивати свої навички і здобувати нові знання.

4. **Електронні портфоліо.** Використання електронних портфоліо для відстеження та представлення навичок та досягнень здобувачів освіти, що сприяє їхній успішній інтеграції на ринку праці.

5. **Глобальна співпраця.** Здійснення обміну учнями та співпраця з підприємствами чи освітніми установами з інших країн для розширення горизонтів та вивченню міжнародних підходів до справи, яку вивчає здобувачі освіти.

6. **Навчання за індивідуальними траєкторіями.** Розробка гнучких програм, що дозволяють здобувачам вибирати свої курси та розвивати навички, відповідно до їхніх індивідуальних цілей та інтересів.

7. **Система аналітики для оцінювання прогресу.** Впровадження аналітичних інструментів для відстеження успішності студентів та адаптації навчальних планів для кращого задоволення їхнім потребам.

8. **Інтеграція мистецтва та дизайну в навчальному процесі.** Використання творчості та дизайну для розвитку критичного мислення та новаторських підходів до вирішення певних завдань.

9. **Інтерактивні лекції через відеоконференції.** Забезпечення можливості вивчення за допомогою віддалених лекцій та майстер – класів, що сприяє доступності навчання та взаємодії в будь-якому місці.

10. **Розвиток навичок м'якої сфери.** Закладання в навчальні плани тренінгів з комунікації, креативності та роботи в команді для підготовки здобувачів освіти до вимог сучасного ринку праці.

5. Які реалії сучасного світу Ви враховуєте при формуванні свого підходу до навчання?

При формуванні свого підходу до навчання важливо враховувати швидкий темп технологічних змін, розвиток глобального ринку праці та потреби в м'яких навичках. Також слід враховувати різноманітність

Додатково, слід враховувати:

1. Гнучкість. Здатність адаптуватися до змін в навчальних програмах та технологічних тенденціях.
2. Міжкультурна компетентність. Розуміння та повага до різноманітності культур для успішної взаємодії у глобальному суспільстві.
3. Цифрова грамотність. Вміння ефективно користуватися цифровими інструментами та обробляти інформацію в онлайн-середовищі.
4. Спроможність вирішувати проблеми. Розвиток навичок критичного мислення та пошуку рішень в різних сферах життя.
5. Акцент на творчість. Сприяння розвитку творчого та інноваційних підходів.
6. Управління часом. Навчання ефективного розподілу часу для забезпечення продуктивності та збалансованого життя.
7. Етика та громадська відповідальність. Розвиток моральних цінностей та усвідомлення відповідальності перед суспільством.
8. Здоров'я та емоційний стан. Свідоме ставлення до фізичного та психічного здоров'я, розвиток навичок, стресостійкість .

5. ЗАВДАННЯ ДО СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ

ТЕМА 2 ЕФЕКТИВНІ МЕТОДИ ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ЗП(ПТ)О.

Рекомендовані питання для обговорення

1. Дайте визначення поняттю освіта дорослих?
2. Назвіть фактори які успішно впливають на професійний розвиток педагогів?
3. Які на Вашу думку професійні компетентності педагога ЗП(ПТ)О є важливими?
4. Які виклики сьогодення у професійному розвитку Ви вважаєте найбільш ефективними?
5. Які програми для освіти дорослих Ви можете рекомендувати для педагогів ЗП(ПТ)О, які прагнуть покращити свою професійну діяльність?
6. Розкрийте основні завдання нормативно – правового забезпечення освіти дорослих.

Література: 1, 3, 5, 6, 7, 9,12.

Завдання до семінарського заняття

1. Опрацювати теоретичний матеріал з тематики питань семінарського заняття та дати відповіді на питання для самоконтролю до теми 2.

6. ПРОБЛЕМНО-ПОШУКОВІ ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СЛУХАЧА

Питання для самоконтролю до теми 1

1. Які основні аспекти професійного розвитку педагога, Ви вважаєте важливими?
2. Які курси або семінари (майстер – класи) Ви можете рекомендувати для педагогів ЗП(ПТ)О для оновлення знань, умінь та навичок?
3. Як Ви оцінюєте вплив своєї професійної діяльності на успіхи Ваших учнів та їх розвиток? Приведіть приклади мотивації.
4. Що нового вносить андрагогіка в наше уявлення про освіту як соціальне явище?

Питання для самоконтролю до теми 2

1. Які стратегії може використовувати педагог ЗП(ПТ)О для постійного підвищення своєї кваліфікації?
2. Наскільки важливі впровадження інновацій у навчальний процес для подальшого професійного зростання педагога?
3. Які методи можна використовувати для стимулювання співпраці між педагогами ЗП(ПТ)О для обміну досвідом та розвитку колективного потенціалу?
4. Як важливо розвивати навички менторства серед педагогічних працівників для підтримки навичок у сфері професійної освіти?
5. Назвіть можливості які існують для впровадження індивідуальних планів професійного розвитку педагога ЗП(ПТ)О, враховуючи особисті потреби та амбіції?

7. КОМПЛЕКС ПРАКТИЧНИХ (ТЕСТОВИХ) ЗАВДАНЬ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Із поданого переліку визначень «педагогіки» оберіть одне найбільш повне:

- а) Педагогіка – це наука, яка вивчає закономірності розвитку людини в умовах педагогічного процесу;
- б) Педагогіка – це наука про підготовку підростаючого покоління до життя;

в) Педагогіка – наука про освіту, навчання, виховання і розвиток особистості.

2. Із поданого переліку оберіть коректне визначення предмету «педагогіки»:

а) Предметом педагогіки є розробка правил, порад, рекомендацій щодо реалізації виховання;

б) Предметом педагогіки є процеси навчання, виховання і розвитку особистості;

в) Предметом педагогіки є розкриття механізмів і закономірностей оволодіння знаннями, вміннями й навичками.

3. Визначте, у якій із нижченаведених груп зазначені науки, що утворюють систему педагогічних наук:

а) Етика, сурдопедагогіка, тифлопедагогіка, логіка, андрагогіка, військова педагогіка, педагогіка школи;

б) Історія педагогіки, методика викладання, філософія, етика, естетика, соціальна педагогіка, олігофрено-педагогіка;

в) Загальна педагогіка, спеціальна педагогіка, вікова педагогіка, функціональна педагогіка, порівняльна педагогіка, історія педагогіки, народна педагогіка.

4. Які переваги має самостійна діяльність у навчанні дорослих в умовах кризових ситуацій?

а) Гнучкість графіку;

б) Широке коло платформ для навчання;

в) Наявність індивідуальних потреб в онлайн – курсах та вебінарах.

5. Які перешкоди можуть виникати при відновленні навчання дорослих після тривалої перерви?

а) Відсутність мотивації;

б) Труднощі у виконанні певних завдань;

в) Несумісність графіку навчання.

6. Наведіть переваги неперервної освіти дорослих.

- а) Зниження рівня безробіття;
- б) Розвиток креативності та здобуття нових навичок та знань;
- в) Конкурентоспроможність на ринку праці.

7. Із поданого переліку виберіть три, які є пріоритетними напрямками державної політики щодо розвитку освіти дорослих?

- а) Особистісна орієнтація освіти;
- б) Предметна орієнтація освіти;
- в) Формування національних і загальнолюдських цінностей;
- г) Постійне підвищення якості освіти, оновлення її змісту та форм організації навчально-виховного процесу.

8. Із поданого переліку виберіть ту групу, в якій зазначено форми організації навчання?

- а) Словесні, наочні, практичні;
- б) Бесіда, пояснення, розповідь, вправа;
- в) Індивідуальна, групова, класно-урочна, белл-ланкастерська, дальтон-планівська, бригадно-лабораторна.

9. Виберіть вірне значення поняттю «дидактика»?

- а) Наука, що досліджує особливості діяльності вчителя;
- б) Розділ педагогіки про освіту і виховання молодого покоління;
- в) Галузь педагогіки про теорію навчання й освіту людини.

10. Вкажіть на вірний перелік закладів післядипломної освіти:

- а) Академії, інститути, університети;
- б) Вище професійне училище, народні університети;
- в) Бібліотеки, клуби, вищі навчальні заклади;
- г) Інститути підвищення кваліфікації, аспірантура, докторантура.

11. Підготовка фахівців у ВНЗ може здійснюватися згідно такими формами навчання, як:

- а) Очна, заочна, домашня, дистанційна;

- б) Екстернат, очна, віддалена, вечірня;
- в) Заочна, дистанційна, екстернат, вечірня, очна;
- г) Очна, самопідготовка, екстернат, дистанційна;

12. Освітня кваліфікація це...?

- а) Документ про освіту;
- б) Затвержені в установленому порядку вимоги до компетентностей працівників, що слугують основою для формування професійних кваліфікацій;
- в) Сукупність інституцій і правових норм, які регулюють процеси формування освітніх та/або професійних вимог до осіб відповідно до потреб суспільства та ринку праці, оцінювання кваліфікаційного рівня;
- г) Визнана закладом освіти чи іншим уповноваженим суб'єктом освітньої діяльності та засвідчена відповідним документом про освіту сукупність встановлених стандартом освіти та здобутих особою результатів навчання.

13. Що на Вашу думку є найважливішим під час неперервної освіти: теоретичні чи практичні навички?

- а) Теоретичні навички;
- б) Практичні навички;
- в) Обидва рівно важливі.

8. ГЛОСАРІЙ КЛЮЧОВИХ СЛІВ

Андрагогіка (від гр. aner andros – “доросла людина”, “зрілий чоловік”, ago – “веду”) — теорія навчання дорослих, яка вивчає специфічні закономірності засвоєння знань і вмінь дорослим суб'єктом у процесі навчальної діяльності, а також особливості керівництва останнього з боку професійного педагога.

Неперервна освіта – це цілеспрямована й узгоджена система освіти і виховання в умовах науково-технічного і соціального прогресу, адекватна його сучасному змісту, важливими характерними особливостями якої є довічність процесу самостійного навчання, виховання і орієнтації на оволодіння знаннями; постійне оновлення змісту освіти; поєднання навчання з практичною діяльністю; постійна самоосвіта.

Самоосвіта (в широкому розумінні) – це усвідомлена, запланована і саморегульована самостійна пізнавальна діяльність особистості, спрямована на гармонійний розвиток та задоволення пізнавального інтересу чи спонукана

прагненням чогось навчитися, підвищити адаптивність професійної діяльності чи засвоїти якийсь новий вид діяльності.

Саморозвиток особистості – процес збагачення здібностей і особистих якостей людини в ході різних видів доцільної діяльності. В основі саморозвитку лежить засвоєння соціального досвіду і досягнень культури, втілених у реаліях, залучених до того чи іншого виду діяльності. Хід саморозвитку і його результати визначаються двома факторами:

а) здатністю індивіда до діяльності “зі знанням справи”, тобто якістю і рівнем освіти;

б) характером і мірою втілення соціально-культурного досвіду в реаліях, з якими має справу суб’єкт діяльності.

Предмет андрагогіки – це цілісний педагогічний процес, цілеспрямовано організований для освіти дорослого населення в контексті неперервної освіти. Таким чином предметом андрагогіки є закономірності, принципи організації навчання, освіти дорослих, що передбачає визначення цілей, завдань, змісту, методів, форм, засобів залучення дорослого до оволодіння соціальним досвідом людства, його культурними цінностями, створення для цього оптимальних умов з метою забезпечення його потреб і потреб суспільства, а також моніторинг результативності цього процесу та його корегування в разі необхідності.

Процес – це розвиток якогось явища, що відображає закономірну, послідовну, неперервну зміну моментів розвитку, що слідує один за одним.

Процес навчання — це сукупність послідовних і взаємопов’язаних дій учителя і учнів, спрямованих на забезпечення свідомого і міцного засвоєння системи наукових знань, умінь і навичок, формування вміння використовувати їх у житті, на розвиток самостійності мислення, спостережливості та інших пізнавальних здібностей учнів, оволодіння елементами культури розумової праці і формування основ світогляду.

Технології навчання - система методів, прийомів і дій вчителів і учнів у процесі навчання.

Навчальні технології - інформаційні технології, які можна використовувати для організації процесу навчання.

Досвід – відображення в людській свідомості об’єктивного світу, що базується на сприйманні довкілля.

Освіта дорослих - це практика навчання і виховання дорослих, набуття ними нових навичок, умінь та знань пов’язана з новим працевлаштуванням чи з іншого роду зміною діяльності. Система освіти дорослих - це сукупність закладів і установ формальної (загальноосвітні та професійні навчальні заклади) та неформальної освіти дорослих (учнівство на робочому місці, різноманітні курси для здобуття нової спеціальності і задоволення

пізнавальних, соціальних потреб), наукових, науковометодичних, методичних установ, науково-виробничих підприємств, інформаційних служб, інших юридичних та фізичних осіб, які мають право на надання освітніх послуг, а також державних і місцевих органів управління освітою та самоврядування.

Законодавство з освіти дорослих – це сукупність законів, виданих вищим органом державної влади, а також підзаконних нормативних актів, що визначають порядок і умови реалізації прав дорослих членів суспільства на освіту впродовж життя.

Освіта дорослих в усіх її вимірах – формальна, неформальна, інформальна, – спрямована на саморозвиток особистості й відповідно, має мати підтримку на державному рівні.

9. КОНСУЛЬТАЦІЙНИЙ ПУНКТ

За консультаціями чи уточненнями окремих питань електронного курсу можна звернутися до викладача Чертова Владислава Ігоровича за електронною поштою certovvladislav425@gmail.com або у вайбер за номером +38-066-162-49-83.

10. ЦИФРОВА БІБЛІОТЕКА

1. Барабаш О. Аналіз теорій навчання дорослих учнів / О. Барабаш / Імідж сучасного педагога. – 2011. URL:

<https://scholar.google.com/citations?user=vpsdLcUAAAAJ&hl=uk>

2. Болтівець С., Сігаєва Л. Пріоритетні напрями освіти дорослих в матеріалах ЮНЕСКО / С.Болтівець, Л.Сігаєва // Неперервна професійна освіта: теорія і практика. – 2003. Випуск 3-4. URL:

<https://scholar.google.com/citations?user=MO2PNbkAAAAJ&hl=ru>

3. Вища педагогічна освіта і наука України: історія, сьогодення та перспективи розвитку / Ред рада вид.: В.Г. Кремень та ін.) – К.: Знання України, 2009. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0002571>

4. Дем'яненко Н. Освіта дорослих: світові тенденції другої половини ХХ - початку ХХІ ст. / Н. Дем'яненко / Педагогічні науки: зб. наук. праць / Полт. нац. пед. ун-т імені В.Г. Короленка. – Полтава, 2011 URL: <http://biography.nbuv.gov.ua/rating/r2020/txt/g4/4023.pdf>

5. Дем'яненко Н. Трансформація концепції освіти дорослих у другій половині ХХ - на початку ХХІ ст. / Н. Дем'яненко // Вища освіта України. – 2011.

В.Г. Кремень Філософія людиноцентризму в освітньому просторі. – К.:Знання, 2010. – 520с. URL:

http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/elcat/new/detail.php3?doc_id=1578714

6. . В. В. Сидоренко Розвиток педагогічного акмепрофесіогенезу в умовах формальної і неформальної післядипломної освіти / Теорія та методика професійно-педагогічної підготовки освітянських кадрів: акмеологічні аспекти: монографія / керізн. авт. кол. Н.В. Гузій; Мін-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. – Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. URL:

<http://erpub.chnpu.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/1656/1/Методика%20трудового%20навчання.%20Проектна%20технологія%20навчання.pdf>

7. Сидоренко В.В. Концепція маркетингу освітніх послуг для професійного розвитку фахівців нової української школи / матеріали ІІІ Міжнародної науково-практичної конференції «Неперервна освіта нового сторіччя: досягнення та перспективи» (15-22 травня 2017 року) КЗ «Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» / електронний збірник наукових праць Запорізького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти. – №5. URL:

https://lib.iitta.gov.ua/710778/1/%D0%A1%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%8F_%D0%A1%D0%B8%D0%B4%D0%BE%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE_%D0%A0%D1%83%D0%B1%D1%80%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%81%D1%82.pdf

8. Освіта дорослих у перспективі змін: інновації, технології, прогнози: колективна монографія /За ред. А.Василюк, А.Стоговського. – Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2017. –248с. URL:

https://lib.iitta.gov.ua/718885/1/%D0%9C%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%8F_%D0%9F%D0%9E_%D0%9F%D0%B5%D1%80%D1%81%D0%BF%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%B8%20%D0%B7%D0%BC%D1%96%D0%BD%20.pdf

9. Бурцева Ю. О. Управління інноваційною та проектною діяльністю в освітній сфері в умовах воєнного стану. Системи управління освітою під час воєнного стану та перспективи оновлення освіти в повоєнну добу: матеріали Всеукр. наук. – практ. конф., м. Краматорськ, 5 грудня 2022 р./ редкол.: Ю. О. Бурцева, М. О. Кириченко, П. С. Малєєв [та ін] 2022р. URL:

https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/40791/Forum_zbirnyk%20materialiv_2023.pdf?sequence=1&isAllowed=y

10. Топузов О. М. Інформаційно-аналітичний збірник «Освіта України в умовах воєнного стану». Київ, 2022. 358 с. URL:

https://znayshov.com/News/Details/navchalnometodychni_posibnyky_dlia_pedahohichnykh_pratsivnykiv/1

11. Чертов В.І. «Стратегії та виклики неперервної освіти дорослих в умовах воєнного стану». Громадська організація "Наукова спільнота". Польща, 57 – 59с. URL:

<https://lib.iitta.gov.ua/cgi/users/home?screen=EPrint%3A%3AView&eprintid=737076>

12. Чертов В.І. «Неперервна педагогічна освіта: розвиток професійної компетентності викладачів» Громадська організація "Наукова спільнота". Польща, 123 – 126с. URL: <http://www.spilnota.net.ua/ua/article/id-4578/>